

stemte Muldet ikke være velbegrunder, og den kunde vel aldeles undværes, da allerede den Erstatning, som han efter Sens øvrige Indhold vil komme til at udrede, maa være tilstrækkelig til at bøje den Egenindighed, som maatte ligge til Grund for Huusbondens Forhold. Desuden kunde Lyendet, naar Huusbondens Paastand er blottet for Grund, uden Ansvar begive sig bort og kunne erhverve Øvrighedens Bistand til at erholde sin Løn, faae sit Løi udleveret m. v. Pl. 3 Dec. 1755 § 2 har heller ikke i det omhandlede Tilfælde paalagt Huusbonden Andet end Stadeserstatning.

Det er neppe afgjort, om §§ 24—25 ville bidrage mere til at hæve Tvivl om Omfanget af Lyendets Pligter eller fremkalde saadanne. Saaledes er det tvivlsomt, om den overordentlige, ofte besværlige, Tjeneste, som et Lyende udenfor sine sædvanlige Pligter maa gjøre, naar der er Sygdom i Familien, kan indbefattes under § 24; og herom vil der let kunne opstaae Spørgsmaal, naar Loven gaaer saa meget ind paa at afmaale de gjensidige Pligter, som den heri gjør; derimod ville Tilfælde af dette Slags ordentligviis blive billigt udjærvede, naar ikke Lovgivningen ved slige Detailbestemmelser fortrænger den almindelige Erkjendelse af det huuslige Forholds Løb fra det Herredømme, samme udøver. Fortiden ville Tjenestefolk ikke let modsætte sig de Fordringer, der i saa Henseende gjøres til dem, naar de kun ikke ere altfor overværdte, ligesom den forstandige Huusbonde og erkjender en moralisk Forpligtelse til at give dem nogen Godtgjørelse for deres Anstrengelser ved slig Leilighed. Og skulde, Tvistigheder opstaae, vil uden Tvivl den Myndighed, som har at afgjøre disse, bedre kunne ramme det Rette og Billige ved Hjælp af hin almindelige Erkjendelse, end naar der blev saadanne særegne Bestemmelser. § 25 kunde give Anledning til, at Lyendet undsløg sig for efter Huusbondens Befaling at yde Tjeneste for andre end i Familien optagne Personer, f. Ex. ved at kjøre for dem, ledsage dem hjem, o. s. v.

§§ 26—27 kunne ved en bogstavelig Anvendelse blive noget nærgaaende mod Lyendet. § 28 turde i det Hele ikke være nødvendig, og vil neppe afgive nogen sikker Veiledning til at afgjøre de Spørgsmaal om de almindelige

Retsreglers Anvendelse, som i de givne Tilfælde kunne opstaae.

Udygtighed, Trods og Opsætsighed Chvorfra her udelukkes den, som er forbunden med personlig Modstand) løbe saa nær ind i hinanden, at de neppe bør affondres ved særlige Straffebestemmelser, men Straffen hellere under Et bestemmes, naturligtviis med passende maximum og minimum. Simpelt Fængsel (end ikke paa sædvanlig Fangekost) vil sjældent være en passende Straf for Tjenesteyende; kan Brøden ikke affones med Bøder, bør den vel helst sættes til Bånd og Brød, hvorved Straffetiden bliver kortere, hvad der for Lyendet er af Bigtighed. Især er det paafaldende, at selve Fornærmelser i Gjertning mod Huusbonden kan affones med saa ringe Straf, ligesom det og er synderligt, at baade minimum og maximum er det samme, enten simpelt Fængsel vælges eller Fængsel paa Bånd og Brød.

§ 30, der affkaffer Huustugten med Undtagelse for ganske unge Tjenestefolk, er uden Tvivl en indgribende Forandring i den hidtilværende Tilstand. Vel anvendes den vistnok sjældent, og det var at ønske, at den blev anvendt endnu sjældnere. Men det vil uden Tvivl gjøre ikke lidet Indtryk paa Meningen, naar den ved Lov affkaffes, idet man vil føle, at Huusbonden da saa godt som ingen Myndighed har over Lyendet. Den Dypreisning, han kan faae gennem Politieretten, mod det uefterrettelige, dovrne, uforskammede Lyende, er kun ringe, især naar der tages Hensyn paa den ene Side til hans Tab og Uleilighed ved selv at reise til Stedet, hvor Retten holdes, og at undvære saavel det Lyende, han fører Klage over, som dem af hans øvrige Lyender, som han vil føre til Bidner, i den Tid, de reise til Retten og der give Møde, saa og befordre dem derhen m. v., paa den anden, til Banskfeligheden i at tilfredsstille de Fordringer, Retterne gjøre til Beviset. Denne Banskfelighed er i den senere Tid bleven meget forøget ved Overpolitieretternes Affkaffelse og Tilladelsen til at lade møde ved Procuratorer, for ikke at tale om den stedse tiltagende Retning til Strengthed i Bedømmelsen af de Betingelser, under hvilke en Ret kan gjøres gjældende. Jeg tør derfor ikke